

behageligt at kunne sige Noget, der er morsomt for de Herrer, saameget mere, som jeg har talt Sandhed, og er overbevist om, at de Fleste ere enige i, hvad jeg har sagt. Jeg tager altsaa Læstereen meget let, idet jeg veed, at den ikke betyder, at jeg skulde have sagt Noget, der ikke var rigtigt. Jeg har fundet mig beføiet til at sige disse Par Ord, fordi det gaar mig som Mange, at vi føle os trykkede ved Stillingen og derfor hellere vil se en Ende derpaa i Dag end imorgen. Jeg vil derfor raade de ærede Ministre til, forsaavidt de ikke kunne komme os imøde, da at appellere til Folket og se, hvem der har Ret.

Formanden: Det ærede Medlem brugte et meget stærkt Udtryk i Begyndelsen af sit Foredrag. Jeg er overbevist om, at det ærede Medlem har ikke derved villet give tilkænde, at der hos den ærede Minister skulde være nogen Hensigt til at give en anden Fremstilling af Sagernes Sammenhæng end den, der er den sande. (Rjær: Nei!) Det glæder mig at have kunnet konstatere dette.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Ja, det ærede Medlems Tale fik saadanne storartede Former og Dimensioner for hans eget Vedkommende, [at det bliver vanskeligt at svare derpaa. Det ærede Medlem stillede sig op — forekommer det mig, — som den, der kunde udtale med fuldstommen Sikkerhed en Dom over Mangt og Meget, som den Enkelte efter min Mening ikke er i Stand til at udtale sig om. Men saa tillagde han paa den anden Side mig for stor en Myndighed, naar han til mig henvendte en Opfordring om at opløse Thinget. En saadan Opfordring maa jeg vise tilbage; den vedkommer ikke mig. Det ærede Medlem har vel kun talt i sit eget Navn; hans Ytringer ere ikke en Udtalelse af Thinget; men i alt Fald kunne de ikke henvendes til Kultusministeren. Et er der, hvori jeg er fuldstændig enig med det ærede Medlem, og det er, at der vil komme et overmaade tarveligt Udbytte ud af Forhandlingerne, naar de skulle føres paa den Maade, som nu sker; men det ærede Medlem maa tilgive, at jeg har en ganske anden Mening om, hvor Skylden i saa Henseende ligger, og jeg tror egentlig, at Folket i den Forstand, hvori jeg tager det, og som jeg før antydede, er af samme Mening som Ministeriet. Det ærede Medlem kan have en anden Mening, men det er ikke et Spørgsmaal, der lader sig afgjøre ved en Afstemning i Folkethinget alene. — Hvad nu angaar min Stilling til den nærværende Sag, da kan jeg ikke tvivle, at det ærede Medlem vil komme tilbage til enkelte Momenter, der ofte og tilstrækkelig ere drøftede her, og som ligge to Aar tilbage, navnlig den noksom bekendte Afstemning mellem den 27de og 28de Marts, der er saa tilstrækkelig forklaret, at det ærede Medlem maatte

kunne lade den ligge, saa meget mere, som der mellem den Tid og den nærværende ligger en mere mærkelig, afgjørende Begivenhed, nemlig Forhandlingen af Sagen i et Fællesudvalg mellem Landstinget og Folkethinget. Det er netop dette, man naaede til i 1871, og jeg skal blot nu gjentage, uden i Øvrigt at komme ind paa denne Sag, at efter min fulde Overbevisning — og der maa jeg have en tilstrækkelig begrundet Dom — var det ikke muligt at faae denne Sag bragt til Forhandling med Landstinget med mindste Udsetelse til Udbytte, af den simple Grund, at Rigsdagen efter den Bestemmelse, der var tagen tidligere, maatte sluttes Dagen efter, at Afstemningen foregik i Folkethinget. Men dette Punkt er der nu ikke Grund til at komme tilbage til; thi skal der tales om Situationen med Hensyn til denne Sag, forekommer det mig, at man ikke kan gaa længere tilbage end til den Afgjørelse, der her fandt Sted sidst i dette og det andet Thing, efterat Sagen havde været undergivet Behandling i et Fællesudvalg af begge Thing.

Winther: Jeg skal kun bemærke til den ærede Minister, at jeg ikke har anmasset mig nogen Dom over, om Regeringen har begaaet nogen Forfeelse ved at indtage den Stilling, som den indtager; dette er Noget, hvorom jeg ikke tør have en bestemt Dom. Jeg sagde kun, at det ikke kunde være Hensigten at have en Regering, som standfede Lovgivningsværet. Dommen over, hvad der sker, hører ikke mig til, og jeg skal ikke indlade mig derpaa. Dernæst skal jeg kun bemærke, at hvorvel det meget tidt er Tilfældet, at det Tilfyneladende og det Virkelige ere meget forskellige fra hinanden, tror jeg dog, at det, jeg sagde, har sin store Betydning, nemlig dette, at i meget betydelige Lidelser kan det tidt være farligt, naar Folkemeningen antager, at Noget er Tilfældet, som maaske ikke er Tilfældet, og at man derfor efter sin Mening helst burde tage den virkelige Grund bort derfra, saa at det Lod sig paavise for velindbete Borgere, hvad der virkeligt var Tilfældet; thi da kunde man maaske lettere sprede Vilfarelserne. Alt, hvad jeg har sagt, er sagt i den bedste Mening til alle Sider.

Rjær: Jeg skal gjøre en ganske kort Bemærkning og afholde mig fra at komme ind paa Sagen, saaledes som den ærede Minister har raadet til. Den ærede Minister sagde, at Folkets Mening og en Afstemning af Folkethinget ere høist forskellige fra hinanden. Dette forstaar jeg ikke. Jeg skulde dog mene, at en Afstemning her, altsaa Majoritetens Afstemning, ligger meget nær ved at være det Samme som Folkets Villie. Den ærede Minister ryster paa Hovedet, men hvis man skal forstaa ved Folkets Villie, hvad jeg forstaar derved, det store Flertals, Folkets Flertals Villie, saa skulde jeg dog mene, at vi, der ere udgaede